

лінгводидактичні засоби формування соціокультурної компетентності дисциплін філологічного циклу для спеціальності «Дошкільна освіта».

Список використаних джерел

1. Вольнова Л. М. Соціокультурна компетентність як складова підготовки студентів – майбутніх фахівців системи діяльності «людина-людина». *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова* : [зб. наук. праць]. Випуск 28 (52). Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. С. 137–145. (Серія №12. Психологічні науки).
2. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Турко О. Лінгводидактичний аспект культури мовлення майбутніх учителів початкової школи. *Фахова підготовка вчителя початкової школи в умовах реформування освіти* : колективна монографія / за ред. Н.В. Бахмат, Н.В. Гудими. Київ : Міленіум, 2020. С. 140–148.
5. Фоменко Т. М. Визначення поняття «соціокультурна компетентність» у сучасній парадигмі вищої освіти. *Засоби навчання та науково-дослідної роботи*. 2014. Вип. 42. С. 149–156.
6. Хоменко Н. В. Соціокультурна компетентність як ціннісний аспект розвитку особистості в сучасному суспільстві. URL: <http://intkonf.org/homenko-nv-vpliv-sotsiokulturnoyi-kompetentnosti-na-sotsializatsiyu-osobistosti/>

*Хохлова Л. Г.,
кандидат фізико-математичних наук, доцент,
доцент кафедри математики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ

В концепції модернізації української освіти[1] заявлено компетентнісний підхід до її оновлення, що означає формування у студентів в процесі навчання професійної компетентності, суть якої в спрямованості навчання на результат, значимий за межами навчального закладу, і посиленні його практичної складової. Результат навчання рекомендується задавати через систему зразків діяльності, в тому числі навчальних задач, розв'язання яких студентами буде підтвердженням сформованості у них професійної компетентності.

Згідно теорії навчальної діяльності, навчальна задача – узагальнена мета навчальної діяльності, яка пропонується учневі у вигляді навчального завдання. Розв'язування навчальної задачі складається з системи навчальних дій,

спрямованих на досягнення мети, при цьому рівні сформованості дій можуть бути різними.

В теорії і методиці навчання математики [2] виділяють «методичні задачі» - основний компонент методичної діяльності вчителя; для студента вони виступають у формі «навчально-методичних» задач. Дотримуючись традиційного підходу у визначенні поняття «навчально-методична» задача, типи «навчально-методичних» задач різних рівнів можна представити за критеріями:

1-й рівень (репродуктивний) – завдання: а) на відмінність, впізнавання, згадування, співставлення, розуміння навчального матеріалу (вибір відповіді на питання із запропонованих питань; встановлення правильної послідовності кроків алгоритму; виключення зайвого терміну за певною ознакою; б) виконання по зразку чи з використанням власних прийомів діяльності;

2-й рівень (обов'язковий) – завдання: а) на відтворення, співставлення і розуміння більш складного навчального матеріалу (відтворення означень, властивостей, класифікацій; обґрунтування вибору відповіді і ін.); б) виконання в стандартній ситуації, з використанням спеціальних прийомів діяльності;

3-й рівень (рівень можливостей) – завдання: а) на перенесення засвоєного в нові умови, рефлексію навчально-методичної діяльності щодо виконання навчально-методичних завдань і ін.; б) з елементами творчості, які виконуються самостійно у видозміненій ситуації з використанням загальних чи перебудованих з врахуванням ситуації прийомів діяльності.

Таким чином, рівень навчально-методичної діяльності студента пов'язаний з рівнем розв'язуваних ним навчально-методичних задач, тобто рівні навчально-методичних задач можуть співвідноситися з рівнями сформованості професійно-методичної компетентності майбутнього вчителя математики:

1-й рівень – методична грамотність – система природних і набутих в процесі навчання знань, умінь і професійно значимих якостей особистості; вміння розв'язувати часткові навчально-методичні задачі в стандартній ситуації з допомогою ззовні, з використанням власних прийомів діяльності, по зразку;

2-й рівень – методична освіченість – готовність виконувати навчально-методичну діяльність через самостійне розв'язування часткових навчально-методичних задач з використанням спеціальних прийомів діяльності у відповідності з прийнятими стандартами і нормами; вміння діяти адекватно і самостійно в стандартній ситуації;

3-й рівень – методична компетентність – готовність самостійно і творчо розв’язувати загальні навчально-методичні задачі у видозмінених ситуаціях з використанням загальних і самостійно перебудованих прийомів діяльності;

4-й рівень – методична культура – готовність творчо розв’язувати узагальнені навчально-методичні задачі в нестандартних навчально-методичних умовах.

Етапи формування навчально-методичної компетентності майбутнього вчителя математики можуть бути наступні: 1) діагностика сформованості професійно-методичної компетентності; 2) проектування цілей оволодіння професійно-методичною компетентністю; 3) введення, засвоєння і застосування нового навчального матеріалу для розв’язування навчально-методичних задач 1-го рівня по зразку, з використанням власних прийомів діяльності; 4) первинне узагальнення і застосування навчального матеріалу для розв’язування навчально-методичних задач 2-го рівня в стандартних ситуаціях; 5) узагальнення і систематизація навчального матеріалу, самоконтроль, самокорекція його засвоєння, застосування для розв’язування навчально-методичних задач 3-го рівня у видозмінених ситуаціях.

Список використаних джерел

1. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти /Оксана Овчарук // Стратегія реформування освіти в Україні: рекомендації з освітньої політики. – К.: «К.І.С.», 2003. С.20.
2. Сергеев И.С. Как реализовать компетентностный подход на уроке и во внеурочной деятельности: практическое пособие / И.С. Сергеев, В.И. Блинов. – М.: АРКТИ, 2007. С.50.

*Чайка В. М.,
доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету педагогіки і психології,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДИДАКТИКО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЯК ОСНОВИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Актуальність досліджуваної проблеми зумовлена необхідністю вирішувати складні нестандартні завдання і суперечності, що виникли через реалізацію нових функцій педагога на рівні прийняття оперативних рішень, розробки альтернативних планів, мобільної їх корекції і традиційною системою